

پژوهشنامه‌ی مدیریت اجرایی

علمی - پژوهشی

سال سوم، شماره‌ی ۶، نیمه‌ی دوم ۱۳۹۰

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان

منتخب خدماتی و تولیدی با تأکید روی چارچوب "کوییت"^۱

* مهدی غضنفری

** مجتبی رئیس صفری

*** محمد فتحیان

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۱۲/۱۶

تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۲/۲۰

چکیده

حاکمیت فناوری اطلاعات بخش لاینفک حاکمیت در سازمان است و در بر گیرنده‌ی مسؤولیت - های هیأت مدیره و مدیریت اجرایی سازمان است که شامل رهبری ساختار و فرایندها سازمانی است که تضمین می‌کند، فناوری اطلاعات از استراتژی‌ها و اهداف سازمان حمایت می‌کند و آن‌ها را توسعه می‌دهد. به دلیل فراگیر بودن و وابستگی سازمان‌ها به فناوری اطلاعات، اهمیت اتحاد میان واحدهای فناوری اطلاعات و گرایش استراتژیک کسب و کار افزایش یافته است و این اتحاد هدف اولیه‌ی حاکمیت فناوری اطلاعات است. در این مطالعه، بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات دو سازمان منتخب از بخش خدمات مالی (بانک پارسیان) و بخش تولیدی (صنایع خودرو سازی ساپا) با استفاده از چارچوب "کوییت" اندازه گیری و با یک دیگر مقایسه شد. نتایج نشان می‌دهد که تفاوتی بین بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات دو بخش وجود دارد و بخش خدمات مالی در مقایسه با بخش تولید در ارتباط با حاکمیت فناوری اطلاعات بالغ‌تر است. میانگین بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در بانک پارسیان ۱.۹۹ و در شرکت سایپا ۱.۵۷ است.

واژه‌های کلیدی: حاکمیت فناوری اطلاعات، چارچوب کوییت، بانک پارسیان، صنایع خودروسازی سایپا

1- COBIT (Control Objectives for Information and related Technology)

* نویسنده مسئول - استاد گروه سیستم‌های اقتصادی اجتماعی، دانشگاه علم و صنعت ایران

** دانشجوی دوره‌ی دکتری مدیریت و اقتصاد فناوری اطلاعات

*** دانشیار گروه تجارت الکترونیک، دانشگاه علم و صنعت ایران

۱- مقدمه

یکی از اهداف به کارگیری گستردۀ فناوری اطلاعات و ارتباطات در سازمان‌ها افزایش قدرت رقابت پذیری در بازار است. بهره‌گیری مناسب از مزایای فناوری اطلاعات و ارتباطات در سطوح مختلف بنگاه، نیازمند ملزمات و بسترهای مناسب فرهنگی، سیاسی، اقتصادی است که بدون آماده شدن این بسترها سرمایه گذاری هنگفت در بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات باعث تحقق اهداف مورد نظر نخواهد شد.

تحقیق چنین اهدافی در سازمان نیاز به توجه خاص به حاکمیت فناوری اطلاعات را تبیین می‌کنند و این امر مستلزم تضمین آن است که سرمایه گذاری در فناوری اطلاعات، سود آوری لازم را ایجاد کند و خطوات همراه با آن را کاهش دهد (گرمبرگن و همکاران^۱، ۲۰۰۴). برای اجرای حاکمیت فناوری اطلاعات مؤثر، سازمان‌ها نیاز دارند عملکرد کنونی خود را مورد ارزیابی قرار دهند و باید تشخیص دهنده اصلاحات کجا و چگونه محقق می‌شوند. استفاده از الگوهای بلوغ این کار را بسیار ساده می‌کند و رویکردی سازمان یافته برای سنجش چگونگی توسعه فناوری اطلاعات و فرآیندهای به کار گرفته شده در فناوری اطلاعات در مقایسه با مقیاسی ثابت را به دست می‌دهد(هیس و گرمبرگن^۲، ۲۰۰۸). هم چنین الگوهای بلوغ می‌توانند ابزاری جامع برای محک زدن سازمان‌ها طی یک دوره‌ی زمانی و در مقایسه با دیگر سازمان‌ها با اندازه‌های خاص و در بخش‌ها و وضعیت‌های متفاوت باشد(گرمبرگن و همکاران، ۲۰۰۴).

۲- پیشینه و ضرورت انجام تحقیق

در اوایل دهه‌ی ۶۰، محققین مشغول بررسی و پرداختن به مفاهیم بنیادین حاکمیت فناوری اطلاعات بودند؛ اما این موضوع تنها در پایان دهه‌ی ۹۰ در آن هنگام که تحقیقاتی درباره‌ی چارچوب حاکمیت فناوری اطلاعات سیستم‌های اطلاعاتی و بعدها چارچوب حاکمیت فناوری اطلاعات عرضه شد، رفته رفته و به طور چشمگیری

1- Grembergen & et al

2- Haes D.S. & Grembergen

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۰۳

در تحقیقات دانشگاهی برای خود جایی پیدا کرد (بروان گرن特^۱، ۲۰۰۵). به دلیل محیط کاری پویا و رقابتی دنیای امروز و در جایی که شرکت ها سه تا پنج درصد درآمد سالیانه‌ی خود را صرف فناوری اطلاعات می‌کنند تا رقابتی باقی بمانند، حاکمیت فناوری اطلاعات خوب، یک باید و نه یک شاید به شمار می‌رود (وب و همکاران^۲، ۲۰۰۶؛ ویل، ۲۰۰۴). بنابراین، الگوهای برای سنجش سطح بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در سازمان‌ها پدید آمده اند و امروزه حاکمیت فناوری اطلاعات در صدر دستورالعمل بسیاری از سازمان‌هاست (هیس و گرمبرگن، ۲۰۰۸).

در سال ۲۰۰۶، مؤسسه‌ی حاکمیت فناوری اطلاعات نظر سنجی ای جهانی با حضور ۶۹۵ سازمان انجام داد. بر اساس این نظرسنجی، ۸۷ درصد شرکت‌کنندگان بر این باور بودند که فناوری اطلاعات برای بیان دیدگاه‌ها و استراتژی‌های کسب و کار آنان لازم است (موسسه حاکمیت فن آوری اطلاعات^۳، ۲۰۰۶). این وابستگی زیاد به فناوری اطلاعات با آسیب‌پذیری عظیمی که فی نفسه در محیط‌های پیچیده‌ی فناوری اطلاعات حاضر است همراه می‌شود. طیف وسیعی از تهدیدات خارجی وجود دارند که با عامل خطر هم چون اشتباہ، قصور، سوء استفاده، تقلب و جرم الکترونیک همراه می‌شوند (گرمبرگن و هیس، ۲۰۰۴). با توجه به دلایل ذکر شده در بالا، اکثر سازمان‌ها در مقابل خطرات فناوری اطلاعات آسیب‌پذیرند. لذا حاکمیت فناوری اطلاعات به کاهش این خطرها کمک می‌کند (میربها^۴، ۲۰۰۱).

۳- چار چوب مفهومی تحقیق

۳-۱- مفاهیم حاکمیت فناوری اطلاعات

حاکمیت فناوری اطلاعات با بهره‌گیری از اطلاعات و از طریق به کارگیری فناوری، به عنوان عامل مهم موفقیت در دستیابی به اهداف شرکت شناخته شده است (رایدلی و همکاران^۵، ۲۰۰۴؛ وب و همکاران^۶، ۲۰۰۶). تحلیل ناکامی‌های زیانبار در خصوص نوع آوری‌هایی که به واسطه‌ی فناوری اطلاعات می‌باشد نشان دهنده‌ی حاکمیت

1- Brown & Grant

2- Webb & et al & Weill

3- IT Governance Institute

4- Mirbaha

5- Ridley & et al

6- Webb & et al

ضعیف و فقدان الگویی مناسب برای کسانی است که وظیفه‌ی شان کنترل خطرات همراه با دستیابی به منافع و ارزش ایجاد شده‌ی ناشی از سرمایه‌گذاری‌های فناوری اطلاعات است. (انجمن مدیریت خدمات فناوری اطلاعات^۱، ۲۰۰۶). مطالعات نشان می‌دهند سازمان‌های بزرگ، ۵۰ درصد از سرمایه‌گذاری اصلی خود را یعنی پول استفاده شده برای خرید دارایی‌های ثابت در فناوری اطلاعات سرمایه‌گذاری می‌کنند (میریها، ۲۰۰۱؛ رایدلی و همکاران، ۲۰۰۴). پژوهش‌های حاکمیت فناوری اطلاعات شامل گستره‌ای از تعاریف است که بسته به طور قابل ملاحظه‌ای متفاوت هستند (وب و همکاران، ۲۰۰۶). اگرچه تعاریف حاکمیت فناوری اطلاعات با متفاوت هستند، همگی آن‌ها به موضوعات مشابهی مانند اتحاد فناوری اطلاعات با استراتژی‌های کسب کار ساز توجه دارند (گرمبُرگن و هیس، ۲۰۰۴). در این تحقیق، تعریف حاکمیت فناوری اطلاعات در زمینه‌ی تعریف ارائه شده از سوی مؤسسه‌ی حاکمیت فناوری اطلاعات است:

«حاکمیت فناوری اطلاعات مسؤولیت مدیران و هیأت مدیره است و شامل رهبری ساختارهای سازمانی و فرایندهایی است که تضمین می‌کند فناوری اطلاعات شرکت، استراتژی‌ها و اهداف سازمان را ادامه و گسترش می‌دهد» (موسسه حاکمیت فن آوری اطلاعات، ۲۰۰۷).

۲-۳- تفاوت میان حاکمیت و مدیریت فناوری اطلاعات

تفاوت میان حاکمیت فناوری اطلاعات و مدیریت فناوری اطلاعات بنیادین و کاملاً ورای فرضیه و دارای فعالیت‌های متمایز است اگرچه در برخی از موارد، این فعالیت‌ها توسط شخص یکسانی انجام می‌گیرد (بیرد^۲، ۲۰۰۱؛ پترسون^۳، ۲۰۰۴). بر خلاف مدیریت، حاکمیت فناوری اطلاعات، در زمینه‌ی تصمیمات اتخاذ شده خاص نیست، بلکه تعیین حساب شده این امر است که چه کسی چه نوع تصمیمی می‌گیرد، چه کسی در تصمیم سهیم است و چگونه این افراد درباره‌ی وظیفه‌ی شان مسؤول شمرده می‌شوند.

1- The IT Service Management Forum

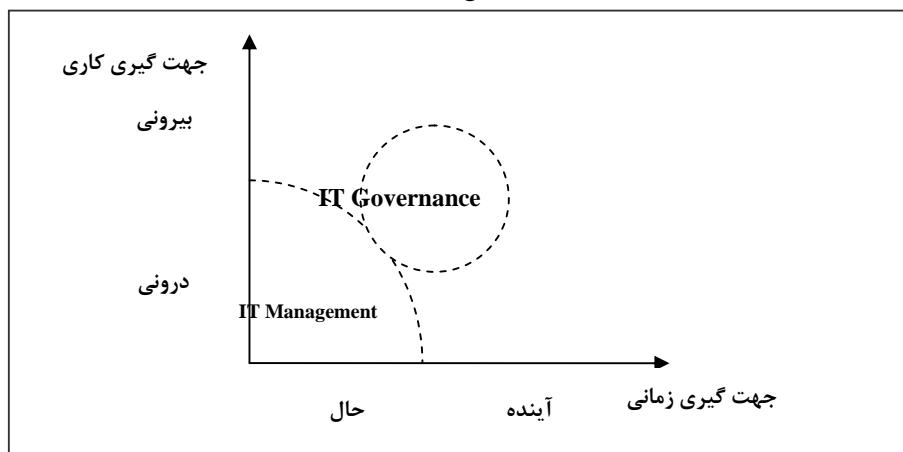
2- Bird

3- Peterson

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۰۵

نمودار شماره ی یک تفاوت میان حاکمیت فناوری اطلاعات و مدیریت فناوری اطلاعات را نشان می دهد. حوزه ی مدیریت به میزان خدمات و محصولات مؤثر و کارآمد فناوری اطلاعات و مدیریت فعالیت های آن توجه دارد. در نتیجه، حاکمیت فناوری اطلاعات گسترده تر است؛ در حالی که به مشارکت در ارائه ی فعالیت های کسب و کار و عملکرد می پردازد (توجه درونی) به انتقال و استقرار فناوری اطلاعات برای مواجهه با چالش های آتی کسب و کار سازمان توجه دارد (توجه بیرونی). بنابراین، حاکمیت فناوری اطلاعات هم درون گراست و هم برون گرا و چارچوب های زمانی حال و آینده را تعیین می کند (گرمبرگن و هیس، ۲۰۰۴؛ میریها، ۲۰۰۱).

نمودار شماره ی یک - ارتباط بین حاکمیت فناوری اطلاعات و مدیریت فناوری اطلاعات (سل^۱، ۲۰۰۴)

۳-۳- چارچوب های متفاوت برای سنجش بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات
در سال های اخیر، چارچوب های گوناگونی با هدف تعریف، ارزیابی و بهبود کنترل داخلی سازمان ها منتشر شده است (رایدلی و همکاران، ۲۰۰۴). این چارچوب ها به مدیران برای سنجش و نظارت بر عملکرد و کارآیی فناوری اطلاعات در سازمان کمک

1- Sallé

می‌کنند (وب و همکاران، ۲۰۰۶). بخش‌های زیر، دیدی کلی درباره‌ی چارچوب‌های شناخته شده فراهم می‌کنند.

استانداردهای ایزو^۱ توسط سازمان بین‌المللی استانداردسازی ارائه و با مجموعه‌ی از اعتبارنامه‌ها و گواهینامه‌های داخلی به مورد اجرا گذاشته می‌شوند. ایزو شبکه‌ای مت Shankل از ۱۵۷ کشور است که استانداردهای بین‌المللی را کنترل و هماهنگ می‌کند؛ دبیرخانه‌ی ایزو در ژنو سوئیس واقع شده است.^۲ استانداردهای ایزو انواع متفاوتی دارند که به طور گسترده‌ای توسط ارائه دهندگان خدمات فناوری اطلاعات استفاده می‌شوند. این استانداردها شامل موارد زیرمی‌باشد(میربها، ۲۰۰۸):

۱- سیستم‌های مدیریت کیفیت^۳

۲- استاندارد مدیریت خدمات فناوری اطلاعات^۴

۳- سیستم‌های مدیریت امنیت اطلاعات^۵

۴- مدیریت خطر^۶

۵- استاندارد استرالیا برای حاکمیت شرکتی فن آوری اطلاعات^۷

۶- کتابخانه زیربنایی فناوری اطلاعات^۸

۷- چارچوب کوبیت(کنترل اهداف اطلاعات و فناوری مرتبط با آن)

۴-۳- چارچوب کنترل اهداف اطلاعات و فناوری مرتبط

کوبیت مخفف کنترل اهداف اطلاعات و فناوری مرتبط با آن است و چارچوبی است که به منظور کنترل عملکرد فناوری اطلاعات طراحی شده است. این چارچوب در ابتدا به وسیله‌ی بنیاد کنترل و حسابرسی سیستم‌های اطلاعاتی^۹ که مؤسسه تحقیقاتی انجمان کنترل و حسابرسی سیستم‌های اطلاعاتی^{۱۰} است توسعه یافت، اما بعدها به

1- ISO

2- <http://www.iso.org>

3- ISO 9000

4- ISO/IEC 20000

5-ISO 27001

6- M-o-R

7- AS 8015-2005

8- ITIL V.3

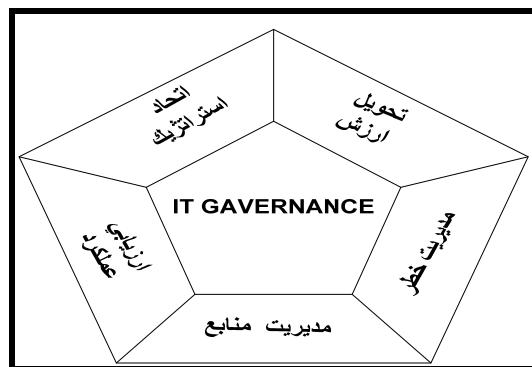
9- Information Systems Audit and Control Foundation(SACF)

10- Information Systems Audit and Control Association(ISACA)

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۰۷

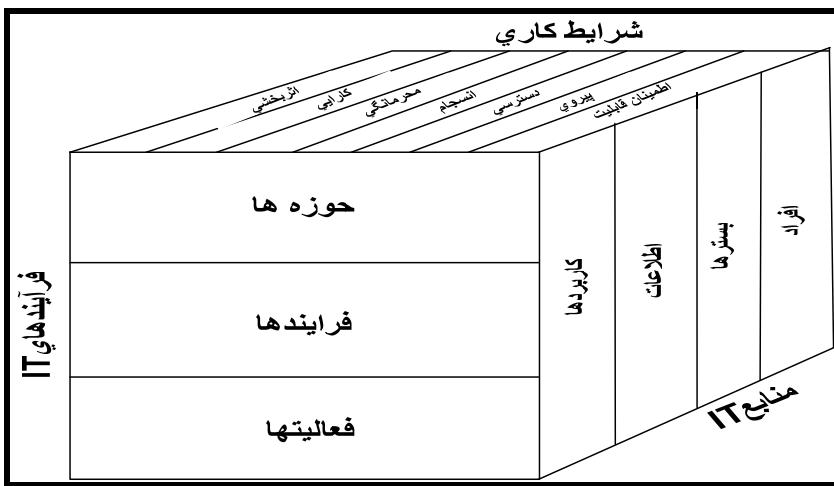
مجموعه‌ای مستقل با نام مؤسسهٔ حاکمیت فناوری اطلاعات در داخل مؤسسهٔ تحقیقاتی انجمان کنترل و حسابرسی سیستم‌های اطلاعاتی تبدیل شد. مدل کنونی کوبیت ۴.۱ در سال ۲۰۰۷ منتشر شد. مؤسسهٔ حاکمیت فناوری اطلاعات بیان می‌دارد «چارچوب کوبیت» الگوی فرایندی در سطح بالاست که دامنهٔ وسیعی از فعالیت‌های مرتبط با فناوری اطلاعات را در ۳۴ فرایند سازمان دهی می‌کند. زمینه‌های مورد توجه حاکمیت فناوری اطلاعات به موضوعاتی می‌پردازد که مدیریت اجرایی سازمان برای کنترل فناوری اطلاعات نیاز به رسیدگی و بررسی آن‌ها دارد. تصویر شمارهٔ یک زمینه‌های مورد توجه کوبیت را به وسیلهٔ مؤسسهٔ حاکمیت فناوری اطلاعات در کوبیت ۴.۱ گنجانده شده‌اند تا فرایندهای کوبیت را توضیح دهند، نشان می‌دهد. (موسسهٔ حاکمیت فن‌آوری اطلاعات، ۲۰۰۷).

تصویر شمارهٔ یک - حوزه‌های مورد توجه حاکمیت فناوری اطلاعات (موسسهٔ حاکمیت فن‌آوری اطلاعات، ۲۰۰۷)

اصل اساسی چارچوب کوبیت در مکعب کوبیت تصویر شمارهٔ دو نشان داده شده است. منابع فناوری اطلاعات به وسیلهٔ فرایندهای فناوری اطلاعات کنترل می‌شوند تا به اهدافی که به شرایط کاری پاسخ می‌دهند دست یابند (موسسهٔ حاکمیت فن‌آوری اطلاعات، ۲۰۰۷).

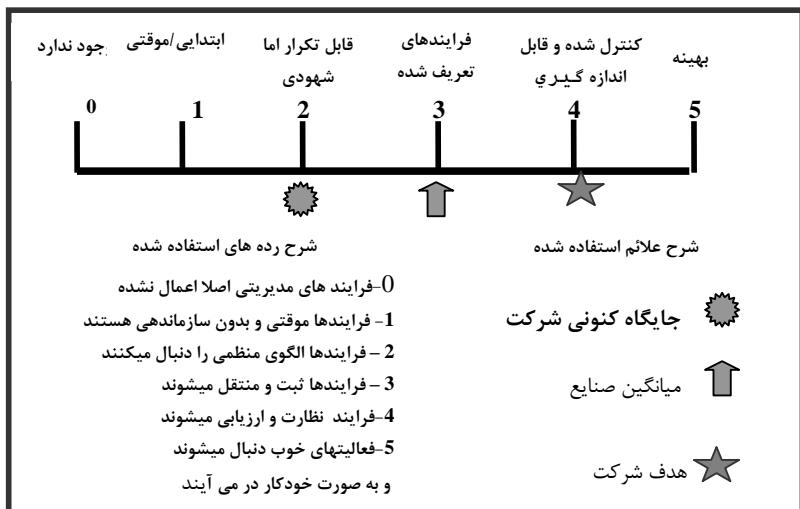
تصویر شماره‌ی دو - مکعب(موسسه حاکمیت فن آوری اطلاعات، ۲۰۰۷)

الگوی بلوغ کوییت بر شیوه‌ی ارزیابی سازمان استوار است؛ بنابراین می‌توان آن را از سطح بلوغ موهوم (۰) تا سطح بلوغ بهینه (۵) برآورد کرد. کوییت تعریفی کلی برای مقیاس بلوغ و الگویی خاص برای هر یک از ۳۴ فرایند کوییت دارد. استفاده از الگوهای بلوغ برای هر یک از فرایندها، به مدیریت این امکان را می‌دهد که عملکرد واقعی سازمان، جایگاه کنونی صنایع، هدف سازمان برای بهبود و مسیر توسعه‌ی مورد نیاز میان جایگاه کنونی و جایگاهی که باید در آن باشند را شناسایی کند. این موضوع در نمودار شماره‌ی دو نشان داده شده است. (ميربه، ۲۰۰۱)

تحليل بلوغ حاكمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۰۹

نمودار شماره ۵ - نمایش نموداری الگوی بلوغ (موسسه حاکمیت فن آوری اطلاعات، ۲۰۰۷)

۴- مدل سازی سازمان فناوری اطلاعات و ابزار ارزیابی (آیتموت)^۱

مدل سازی سازمان فناوری اطلاعات و ابزار ارزیابی آن یکی از شیوه های مورد استفاده می باشد. آیتموت بر چارچوب کوبیت استوار است و ابزاری برای ارزیابی بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات سازمان هاست. آیتموت چهار عامل کلی با نام عوامل داخلی دارد که از چارچوب کوبیت به ارث برده است. عوامل داخلی عبارتند از: اجرای فعالیت، مسؤولیت های محول شده، اسناد در جای خود و نظارت عوامل. این عوامل در زیر توضیح داده شده است (سیمونسون و جوهانسون^۲، ۲۰۰۸).

- ۱- اجرای فعالیت: بر اساس چارچوب کوبیت، آیتموت برای هر فرایند ، تمام فعالیت هایی که در آن گنجانده می شود، فهرست می کند و ارزیابی بلوغ در سطح فعالیت را ممکن می سازد.

1- IT Organization Modeling and Assessment Tool (ITOMAT)

2- Simonsson, M. & Johnson

- ۲- مسؤولیت‌های محول شده:** همان طور که در کوبیت گفته شده است، روابط در آیتموت وظایف را با فرآیندها مرتبط می‌سازد نه با فعالیت‌ها. از این گذشته، آیتموت تنها پنج وظیفه دارد و همان طور که در کوبیت گفته شده، این وظایف ، ۱۹ وظیفه را دربر می‌گیرند؛ یعنی به جای برنامه ریزی ۱۹ وظیفه با حدود ۲۰۰ فعالیت در کوبیت ، آیتموت پنج وظیفه با ۳۴ فرایند را برنامه ریزی و کنترل می‌کند جدول شماره‌ی یک .
- ۳- اسناد در جای خود:** اسنادی که نشان دهنده ورودی و خروجی در فرایندهای کوبیت هستند در آیتموت فهرست می‌شوند. آیتموت شمار این اسناد را که در جای خود هستند اندازه گیری می‌کند.
- ۴- نظارت عوامل:** کوبیت پیشنهاد می‌کند که عوامل می‌توانند برای نظارت پیشرفت هر فرایند و بلوغ آن به کار روند و این عوامل در آیتموت یکسان هستند.

۵- جدول شماره‌ی یک - توزیع وظیفه در آیتموت(سیموسون و جوهانسون، ۲۰۰۸)

COBIT وظیفه	ITOMAT وظیفه
هیأت مدیره	
مدیران ارشد اجرایی	مدیران ارشد و اجرایی
مدیران ارشد مالی	
مدیر اجرایی بخش کسب و کار	
مدیریت بخش تدوین و طراحی فرایندهای کاری	بخش کسب و کار
مدیریت ارشد کسب و کار	
مدیر ارشد بخش فناوری اطلاعات	
طراحی و توسعه فناوری های نوین	مدیریت فناوری اطلاعات
برنامه ریزی طرح های فناوری اطلاعات	
مدیریت پروژه	
عملکرد های اصلی	
استقرار تیم	
اجرای اصلی فناوری اطلاعات	فعالیت های فناوری اطلاعات
اداره‌ی آموزش	
مدیران خدمات	

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۱۱

مدیر حوادث / اطلاعات مشتریان	
مدیر ترکیب بندی	
مدیر مشکلات	
کاربران	پیروی، حسابرسی خطر و امنیت

سطح بلوغ با در نظر گرفتن ارزش پارامتر های داخلی تعیین می شود. همان طور که در بالا گفته شد، آیتموت با استفاده از الگوی بلوغ برای فرایندها که در کوبیت تعریف شده است، ارزیابی بلوغ در سطح فعالیت (اجرای فعالیت) را ممکن می سازد. برای عوامل داخلی اسناد در جای خود و نظارت عوامل ، فرضیه‌ی خطي توجه کوبیت به کمیت در اسناد و نظارت عوامل به عنوان مبنایی برای الگوی بلوغ استفاده می شوند (سیموسون و جوهانسون، ۲۰۰۸). نمره‌ی بلوغ یک فرآیند به عنوان میانگین بلوغ چهار عامل داخلی محاسبه می شود. هم چنین، بلوغ سازمان می تواند به عنوان میانگین بلوغ تمامی ۳۴ فراینده کوبیت محاسبه شود.

۵- اهداف تحقیق

هدف از این تحقیق ارزیابی و مقایسه‌ی بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات دو سازمان منتخب در بخش خدمات مالی(بانک پارسیان) و بخش تولید (صنایع خودرو سازی سایپا) است. بنابراین، هدف این تحقیق بررسی وجود هر گونه تفاوت در بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در این دو بخش می باشد.

۱- اندازه گیری بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات دو سازمان که در بخش بانکی و تولیدی در ایران فعالیت می کنند.

۲- مقایسه و تحلیل تفاوت ها سطح بلوغ دو سازمان با استفاده از نتایج به دست آمده .

۶- سوالات و فرضیات تحقیق

مهم ترین سؤال این تحقیق عبارت است از:

آیا تفاوتی میان بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در بخش خدمات مالی و بخش تولیدی وجود دارد؟

فرضیه‌ی اصلی این تحقیق نیز بدین صورت مطرح می شود:

«بین بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات دو سازمان منتخب در تطبیق استراتژی‌های کسب و کار با استراتژی‌های فناوری اطلاعات تفاوت وجود دارد.»

۷- روش تحقیق

این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر گردآوری و تحلیل اطلاعات توصیفی و مطالعه موردی است.

۸- جامعه‌ی آماری و شیوه‌ی نمونه‌گیری

جامعه‌ی آماری این تحقیق شامل دو سازمان که در بخش بانکی و بخش صنایع تولید خودرو در کشور فعالیت دارند است. با توجه به این که در این تحقیق بحث اندازه‌گیری بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در سطح سازمان می‌باشد جامعه‌ی آماری مشتمل از مدیران ارشد سازمان، مدیران ارشد بخش کسب و کار سازمان، مدیران ارشد فناوری اطلاعات، مدیران عملیاتی فناوری اطلاعات، و کاربران فناوری اطلاعات در دو سازمان منتخب است. در این تحقیق، از نمونه‌گیری سهمیه‌ای با یک سازمان در هر طبقه استفاده شده است.

جدول شماره‌ی سه - وظایف آیتموت و تعداد مصاحبه شدگان

نام سازمان	مدیر اجرایی	مدیر ارشد کسب و کار	مدیریت ارشد فناوری اطلاعات	مدیریت ارشد فناوری اطلاعات	مدیران عملیاتی فناوری اطلاعات	کاربران	تعداد مصاحبه‌ها
بانک پارسیان	4	4	۳	۶	۲۰	۳۷	
صنایع خودرو سازی سایپا	3	۳	۳	۵	۲۰	34	

۹- ابزارهای گردآوری و تحلیل اطلاعات

گردآوری داده‌های مورد نیاز با هدف اندازه‌گیری بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان انتخاب و برای مطالعه‌ی موردی از ابزار پرسش نامه و مصاحبه استفاده

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۱۳

شده است. ابتدا، پاسخ دهنده گان با وظیفه‌ی مورد نظر شناسایی شدند و با آن‌ها تماس گرفته شد. علاوه بر مدیر فناوری اطلاعات و رهنمودهای کوبیت، فرآیند ۳۴ کوبیت میان وظایف آیتموت قسمی شدند؛ هم چنین، با کمک مسؤولین سازمان‌ها افرادی که برای تشریح وظایف آیتموت مناسب بودند در سازمان شناسایی شدند. بعد از آن، با پاسخ دهنده‌گان تماس گرفته شد و مصاحبه‌ها به عمل آمد. کلیه‌ی مصاحبه‌ها در بازه زمانی فروردین تا مهر ماه سال ۱۳۸۷ انجام شد. مدیران ارشد و مدیران بخش کسب و کار، مدیریت فناوری اطلاعات، کاربران فناوری اطلاعات در دو سازمان مورد مصاحبه قرار گرفتند.

۱۰- ارزیابی اعتبار و اطمینان مطالعه

در این تحقیق، آیتموت به عنوان ابزار ارزیابی بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات که بر الگوی بلوغ کوبیت استوار است، مورد استفاده قرار گرفته است و از آن‌جا که خود آیتموت بر کوبیت استوار است، اعتبار ساخت برای این تحقیق مناسب است.

۱۱- محدودیت‌ها و تنگناهای تحقیق

باید خاطر نشان کرد که تنها با تعداد افراد کمی برای هر وظیفه‌ی آیتموت مصاحبه شد. شمار بیشتر پاسخ دهنده‌گان برای هر وظیفه، نتیجه‌ی دقیق تری به دست خواهد داد. این مطالعه کاملاً بر صداقت پاسخ دهنده‌گان استوار است؛ اگرچه اعمالی برای بالا بردن اعتبار و قابلیت اطمینان این تحقیق انجام شده است. شیوه‌ی دقیق تر اما وقت گیرتر و گران‌تر برای انجام این مطالعه، مشاهده و دسترسی به اسناد و عوامل سازمان‌های مورد بحث است که با توجه به شرایط دو سازمان، دسترسی به اسناد عملاً غیر ممکن بود.

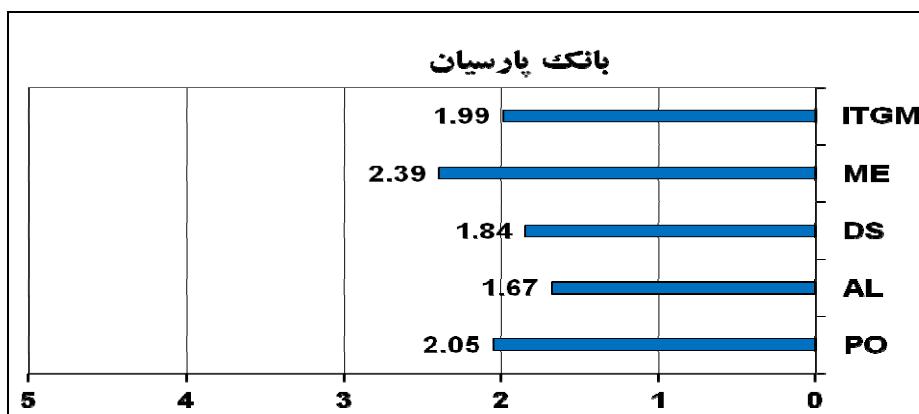
هم چنین، طراحی وظایف آیتموت برای هر دو سازمان مشکل بود و حتی مدیران فناوری اطلاعات هر دو سازمان برای انتخاب بهترین فرد برای پاسخ‌گویی به سؤالات در خصوص فرآیندهای کوبیت با مشکل مواجه بودند. این طراحی می‌توانست دقیق‌تر باشد، اگر دسترسی به اسناد در درون سازمان‌ها ممکن می‌شد. محدودیت‌های زمانی و هزینه‌ای، علل اصلی ضعف‌های ذکر شده در این تحقیق هستند.

۱۲- یافته‌های بخش خدمات مالی(بانک پارسیان)

میانگین بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در بخش خدمات مالی(بانک پارسیان) ۱.۹۹ است که در این میان حوزه‌ی نظارت و ارزیابی(ME) بیشترین بلوغ را دارد (نمودار۳). همان طور که پیش از این توضیح داده شد، حوزه‌ی ارزیابی و نظارت نقش نظارتی و ارزیابی را پوشش می‌دهد و به بررسی و ارزیابی میزان اثر گذاری و انطباق فناوری اطلاعات با قوانین و مقرارات و تطبیق و کنترل با شرایط داخلی و خارجی سازمان می‌پردازد.

نمودار شماره‌ی سه - بخش خدمات مالی(بانک پارسیان)،نتایج هر حوزه و

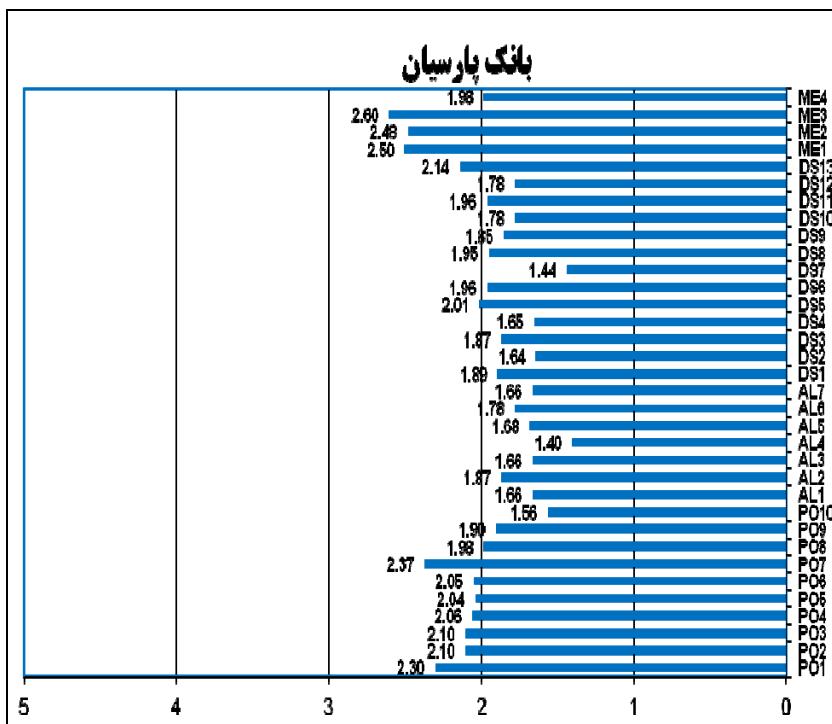
میانگین بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات

چهار فرآیندی که در نمودار شماره‌ی چهار بیش ترین بلوغ را در بخش خدمات مالی دارا هستند عبارتند از: نظارت و ارزیابی عملکرد فناوری اطلاعات (ME1)، نظارت و ارزیابی کنترل داخلی(ME2)، و تضمین پیروی نظارتی با شرایط خارجی(ME3) و مدیریت منابع انسانی فناوری اطلاعات(PO7). شاید بتوان بلوغ بالای فرایندهای تضمین پیروی نظارتی (ME3) را به این علت که بانک‌ها، تحت نظارت مستمر بانک مرکزی و سایر مراجع نظارتی هستند توضیح داد.

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۱۵

نمودار شماره ی چهار- نتایج هر فرایند

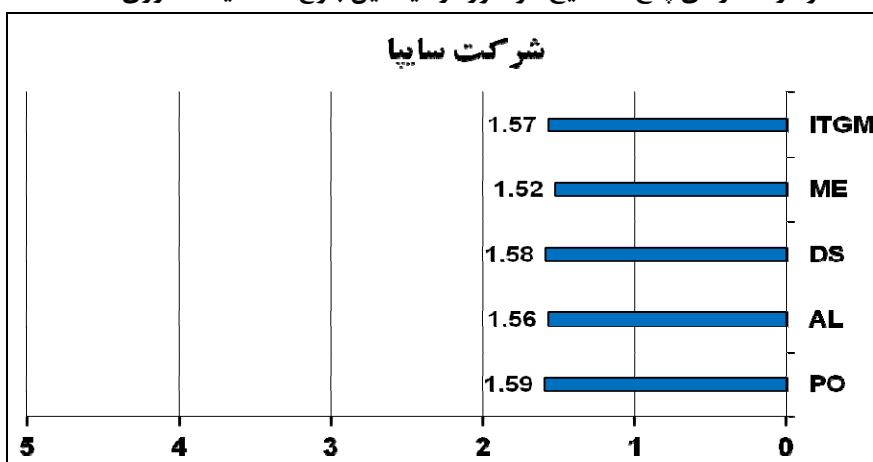
بنابراین مهم است که فرایندهای سازمان یافته و تعریف شده فناوری اطلاعات به منظور تطبیق با قوانین و مقررات انطباق وجود داشته باشند که این امر به نمره ی بلوغ بالایی در فرایند نظارت و ارزیابی(ME) منجر شده است. دو فرایندی که در نمودار شماره ی چهار کمترین بلوغ را دارند، تسهیل کاربرد خدمات ارائه شده برای استفاده ی کاربران داخلی و خارجی AI4 و آموزش استفاده کنندگان DS7 هستند. این دو فرایند بسیار به یک دیگر مرتبط هستند و نمره ی بلوغی نزدیک به ۱.۴ دارند. هدف فرآیند AI4، تضمین استفاده مناسب و فعالیت های اجرایی و زیربنایی از طریق کاربردی کردن و آموزش است. در حالی که هدف فرایند DS7 ، آموزش کاربران به منظور تضمین استفاده مناسب از فناوری، اجرا و پیروی با کنترل های مهم امنیتی

است. بنابراین، نتایج نشان می‌دهند فرایندهایی که کم ترین بلوغ را دارند شامل آموزش هستند که هدف از آن‌ها تضمین استفاده مناسب و مؤثر از فناوری و کاربرد آن به دست کاربران است. بنابراین، اگرچه دربخش خدمات مالی (بانک پارسیان)، بلوغ بالایی در مدیریت منابع انسانی IT (PO7) دارند، بلوغ فرایند ارائه‌ی آموزش لازم به کاربران پایین است.

۱۳- یافته‌های بخش تولید(صنایع خودرو سازی سایپا)

میانگین بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در بخش تولید ۱.۵۷ است (نمودار شماره‌ی پنج). در این میان حوزه‌ی طراحی و سازمان دهی (po) بیشترین بلوغ را دارد. حوزه طراحی و سازمان دهی، استراتژی و تاکتیک را پوشش می‌دهد و به شناسایی بهترین روشی که فناوری اطلاعات می‌تواند در دستیابی به اهداف استراتژیک کسب و کار سازمان کمک کند، می‌پردازد. حوزه‌ی نظارت و ارزیابی (ME) پایین ترین بلوغ را دارد. این حوزه به مدیریت نظارت و کنترل فرایند‌های سازمان که با حسابرسی داخلی و خارجی فراهم می‌شود، می‌پردازد.

نمودار شماره‌ی پنج - نتایج هر حوزه و میانگین بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات

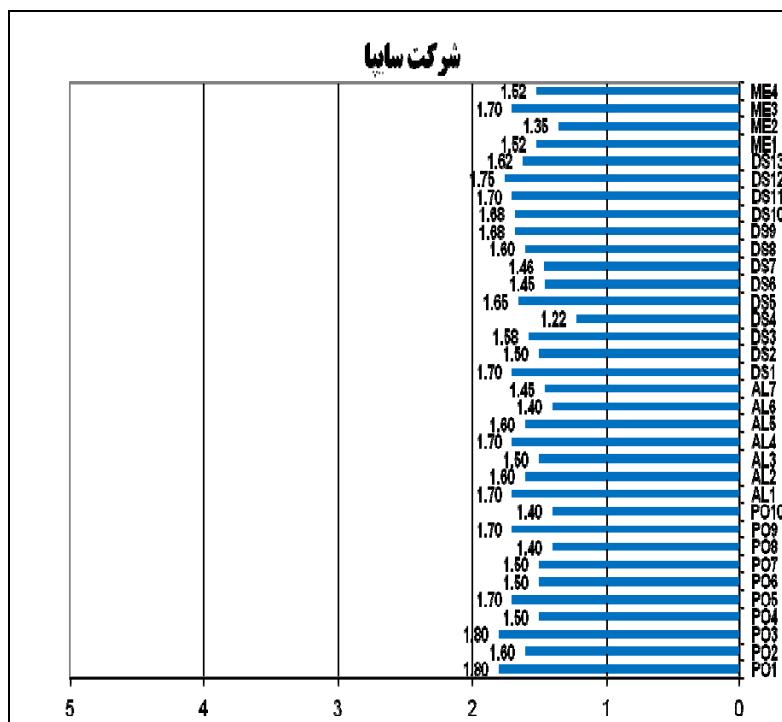

دو فرآیندی که در نمودار شماره‌ی شش کمترین نمره‌ی بلوغ را دارند، تضمین خدمات مستمر (DS4) و نظارت و ارزیابی کنترل داخلی (ME2) هستند. DS4

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۱۷

مربوط به پیشرفت، حفظ و تست طرح های مستمر فناوری اطلاعات است. هدف ME2 ، نظارت و ارزیابی کنترل داخلی به منظور فراهم آوردن تضمین فعالیت های کارامد و مؤثر و پیروی از قوانین و مقررات قابل اجرا می باشد (سیموسون و جوهانسون^۱، ۲۰۰۸). شاید بتوان بلوغ پایین فرایندهای DS4 و ME2 را با سطح خطای مجاز در فرهنگ سازمان های تولیدی توضیح داد. (میربها، ۲۰۰۴).

نمودار شماره ی شش - نتایج هر فرایند

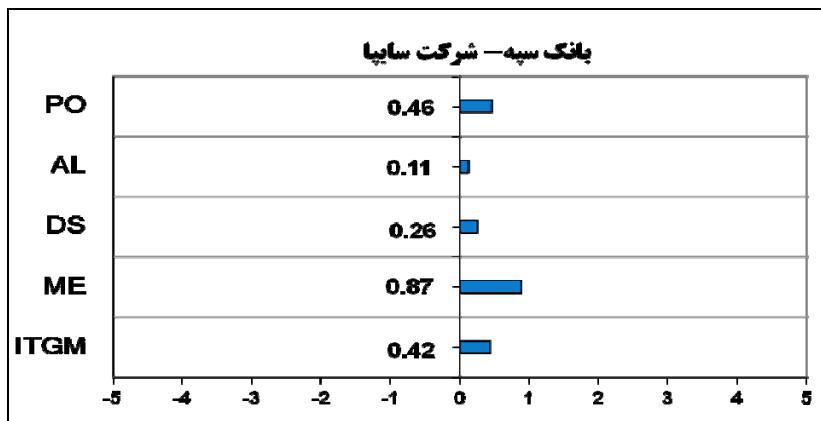
۱۴- تحلیل تفاوت ها

همان طور که در نمودار شماره ی هفت دیده می شود، بخش خدمات مالی به طور میانگین تقریباً (۴۲/۴) درصد بیشتر از بخش تولید در رابطه با حاکمیت فناوری اطلاعات

1- Simonsson, M. & Johnson

بلغ دارد. بیشترین تفاوت در میانگین‌ها، در حوزه‌های نظارت و ارزیابی و طراحی و سازمان دهی یافت می‌شوند.

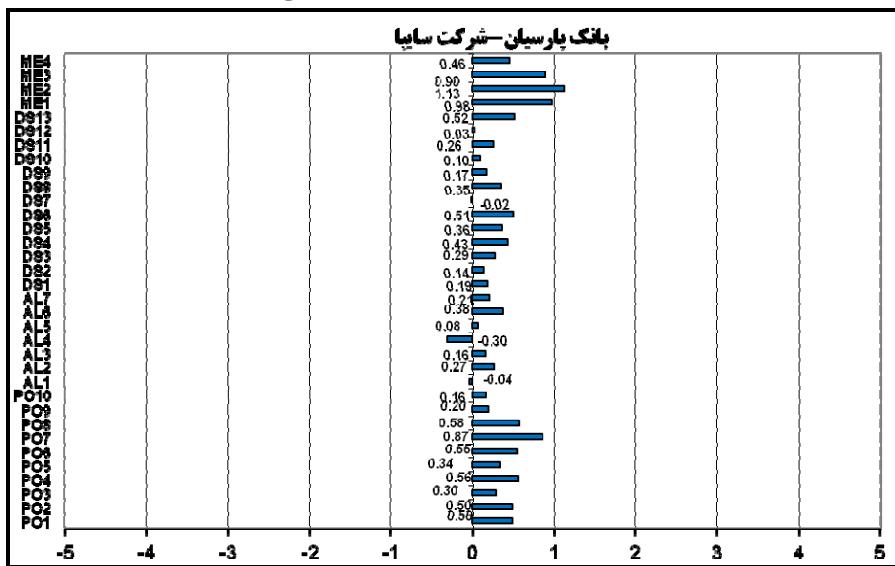
نمودار شماره‌ی هفت - تفاوت ITGM در هر حوزه و میانگین هر حوزه

نمودار شماره‌ی هشت تفاوت میان دو بخش را به طور جزئی تر نشان می‌دهد. همان طور که پیش از این گفته شد، اتحاد بالای کار و فناوری اطلاعات در بخش خدمات مالی می‌تواند توضیحی برای بلوغ بالای فرایند تعریف طرح استراتژیک IT (PO1) در این بخش باشد. تلفیق بالای فناوری اطلاعات با عملکردهای اساسی کسب وکار، نیاز بخش خدمات مالی به فرایندی سازمان یافته تر در مقایسه با بخش تولید به منظور تعریف طرح استراتژیک فناوری اطلاعات (PO1) را تبیین می‌کند که این امر به نمره‌ی بلوغ بالا منتج می‌شود.

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۱۹

نمودار شماره‌ی هشت - تفاوت بخش تولیدی و مالی در هر فرایند

این اتحاد بالا میان فناوری اطلاعات و کسب و کار، میانگین کارمندان فناوری اطلاعات در بخش خدمات مالی را که به طور مستقیم بر فرایندهای کاری تأثیر می گذارد، در مقایسه با میانگین کارمندان فناوری اطلاعات بخش تولید افزایش می دهد. این امر، فرایندی سازمان یافته و تعریف شده برای مدیریت منابع انسانی فناوری اطلاعات (PO7) در بخش خدمات مالی به وجود می آورد.

می توان ریشه تفاوت ها در بلوغ فرایندهای ارزیابی و مدیریت خطرات فناوری اطلاعات (PO9) و تضمین امنیت سیستم (DS5) یعنی حایی که بخش بالغ تر از بخش تولید است را در الگوهای کاری سازمان ها جستجو کرد. بر اساس وظایف کاری، بانک ها بر پایه ای خطرات عمل می کنند. بنابراین، بانک ها به اعتماد و حسن نیت وابسته هستند که این موضوع از اعتقاد عمومی به بانک ها ناشی می شود. اگر سیستم های فناوری اطلاعات ایمن نباشند، این امر می تواند به فقدان اعتبار و اعتماد عمومی منجر شود (میربها، ۲۰۰۱).

به طور کلی، برای سازمان‌های بخش خدمات مالی مهم است که محصولاتی جدید به شکل خدمات نوین ارائه دهند. اما از آن جا که تمامی بانک‌ها، اغلب خدمات یکسانی ارائه می‌دهند، فرق گذاشتن میان محصولات دشوار است. ولی در بخش تولید که تمایز میان محصولات رایج است، چنین موضوعی وجود ندارد. بنابراین، زمان ارائه‌ی خدمات برای سازمان‌های بخش خدمات مالی به خصوص بانک‌ها بسیار مهم است. هم چنین، مدیریت بخش خدمات مالی بنا به دو علت اصلی در پروژه‌های فناوری اطلاعات سرمایه گذاری می‌کند. اولاً، به علت اتحاد بالای فناوری اطلاعات و کسب وکار در بخش خدمات مالی که مدیریت این سازمان‌ها را در مقایسه با بخش تولید مجبور می‌کند به فناوری اطلاعات اولویت بیشتری بدنه‌ند. ثانیاً، به علت این که فناوری اطلاعات بزرگ ترین و عمدۀ ترین کانال ارائه‌ی خدمات برای بانک‌ها است. سرمایه گذاری‌های عظیم در فناوری اطلاعات باعث تنوع گستره‌ی سیستم‌های فناوری اطلاعات در بخش بانک‌ها می‌شوند و به علت این تنوع، هر زمان که پروژه‌ی جدیدی آغاز می‌شود، گستره‌ای از سیستم‌های فناوری اطلاعات در آن دخیل می‌شوند. شاید بتوان بلوغ بالای فرایندهای مدیریت پروژه (PO10) و مدیریت سرمایه گذاری فناوری اطلاعات (PO5) را به کمک این موضوع توضیح داد.

بزرگ ترین و تنها تفاوت بلوغ فرایند میان این دو بخش در فرایند تضمین خدمات مستمر (DS4) یافت می‌شود. منبع اصلی یک سازمان در بانک‌ها، تصوّر عموم از سازمان و اعتماد مشتریان است. بانک‌ها مستقیماً به سمت عموم به عنوان مشتریان خود متمایل می‌شوند، اما در بخش تولید اغلب این چنین نیست. هم چنین، عامل مهم دیگر در بخش خدمات مالی، تغییر رفتار مشتریان است. امروزه، اکثر این مشتریان، تنها از خدمات فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند؛ چیزی که برای مشتریان در بخش تولید، معمول نیست. خدماتی که بانک‌ها ارائه می‌کنند به طور مستمر استفاده می‌شوند و مشتریان به این خدمات برای انجام کار‌ها به صورت «تمام وقت» تکیه می‌کنند. اگر خدمات کارایی لازم را نداشته باشند، مشتریان اعتماد خود را به بانک‌ها از دست می‌دهند که این امر به فقدان حسن نیت منجر خواهد شد. این امر به علت ارزش زمانی پول است که نه تنها باعث می‌شود بانک در زمان عملکرد نامناسب سیستم‌ها، پول خود را از دست دهد بلکه باعث می‌شود بانک مشتریان را نیز از دست بدهد؛ مثلاً،

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۲۱

هنگام خرید سهام در بازار بورس. این موضوع تا حدّی می‌تواند تفاوت بالای بلوغ در فرایند تضمین خدمات مستمر (DS4) میان دو بخش را توضیح دهد (میربها، ۲۰۰۱). فرایندهای نظارت و ارزیابی کنترل داخلی (ME2) و تضمین پیروی نظارتی (ME3) نیز تفاوت‌های بلوغ بالایی را میان دو بخش نشان می‌دهند. به طور کلی، سازمان‌های بخش خدمات مالی و به خصوص بانک‌ها تحت نظارت دائم بانک مرکزی و سایر مراجع نظارتی هستند و انطباق با قوانین و مقررات موجود بسیار مهم است. بنابراین، برخورداری از کنترل داخلی مناسب، نه تنها به علت تقاضای بانک مرکزی و سایر نهاد‌های ذیربیط می‌باشد بلکه به علت تضمین عدم فقدان اعتماد و حسن نیت عمومی، ضروری است. به رغم آن‌چه پیش از این گفته شد، اعتبار منبع اصلی بانک هاست؛ بر خلاف بخش تولید که بنا به گفته‌ی برخی از پاسخ دهنده‌گان، سطح خطایی مجاز در بعضی از زمینه‌های فناوری اطلاعات وجود دارد و اعتبار عمومی در مقایسه با بانک‌ها چندان مهم نیست (میربها، ۲۰۰۱).

در زیر، فهرستی از عواملی که تفاوت‌ها را در این دو بخش توضیح می‌دهند آمده است:

- بخش بانکی کنترل شده تر از بخش تولید است و این امر بیشتر به علت نظارت و کنترل بانک مرکزی و سایر مراجع نظارتی است.
- بانک‌ها، محصولات مشابهی را به مشتریان ارائه می‌کنند؛ بر خلاف بخش تولید که سازمان‌ها با محصولات‌شان از یک دیگر متمایز می‌شوند.
- بخش بانکی از فناوری اطلاعات به عنوان کanal اصلی ارائه‌ی خدمات استفاده می‌کند، اما در بخش تولید اغلب این چنین نیست.
- مشتریان بانک‌ها خواستار خدمات «تمام وقت» و مستمر هستند.
- اگر مشکلی در خدمات فناوری اطلاعات بانک‌ها وجود داشته باشد، این مشکل به از دست دادن پول و مشتری منجر می‌شود و علت آن ارزش زمانی پول است.
- اعتبار، منبع اصلی سازمان‌های خدمات مالی به خصوص بانک‌هاست؛ بنابراین، طرز تفکر عموم درباره‌ی امنیت و غیره مهم است (میربها، ۲۰۰۱).

۱۵- نتیجه گیری

همان گونه که نتایج تحقیق نشان می‌دهد الگوی حاکمیت فناوری اطلاعات تحلیل بسیار مناسبی از وضعیت فناوری اطلاعات سازمان در مقایسه با خود و هم‌چنین با سایر سازمان‌ها ارائه می‌دهد. که در این زمینه و با توجه به فرضیه‌ی اصلی تحقیق بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو بخش مورد مطالعه متفاوت است. هرچند که هر دو بخش، از بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات بالایی برخوردار نیستند ولی، با این حال بانک پارسیان در مقایسه با شرکت سایپا از بلوغ بالاتری برخوردار است. به طور کلی استفاده از مدل‌های بلوغ می‌تواند نتایج قابل فهمی از وضعیت فناوری اطلاعات در سازمان ارائه دهند. الگوی‌های حاکمیت فناوری اطلاعات تضمین می‌کند که اهداف فناوری اطلاعات در سازمان تا چه اندازه به نتیجه رسیده و ریسک‌ها و خطرات تا چه حد کاهش یافته و برای سازمان چه مقدار ارزش تجاری ایجاد شده است. حاکمیت فناوری اطلاعات همراستایی استراتژیک را میان فناوری اطلاعات و واحد کسب و کار سازمان ایجاد می‌کند و عملکرد آن را در سازمان مورد سنجش قرار می‌دهد و اندازه گیری می‌کند. حاکمیت فناوری اطلاعات برای اطمینان یافتن از دستیابی عملکرد فناوری اطلاعات اهداف زیر را مورد بررسی قرار می‌دهد:

-هماهنگی فناوری اطلاعات با اهداف سازمان و تحقق مزایای پیش‌بینی شده؛
-به کارگیری فناوری اطلاعات به عنوان یک مزیت رقابتی برای استفاده از فرصت‌ها و
حداکثر کردن مزایا؛

-به کارگیری منابع مربوط به فناوری اطلاعات به گونه‌ای مؤثر؛
-مدیریت مناسب ریسک‌های مرتبط با فناوری اطلاعات.
تجربه‌های منفی مدیران از به کارگیری فناوری اطلاعات، شامل از بین رفتن اعتبار، تأخیر در ارائه خدمات، عدم کارایی فرایندهای اصلی فناوری اطلاعات و شکست اولیه آن، سازمان را بر آن می‌دارد که یک الگوی حاکمیت فناوری اطلاعات مناسب را به کار گیرد. لذا با توجه به نتایج تحقیق و لزوم به کارگیری فناوری اطلاعات در فضای کسب و کار به عنوان یک مزیت رقابتی، پیشنهاد می‌شود از مفاهیم و دستورالعمل‌های حاکمیت فناوری اطلاعات و چارچوب کوبیت به عنوان یک راهنمای

تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان ۱۲۳

برای ایجاد یک الگوی حاکمیتی فناوری اطلاعات مناسب برای تطبیق استراتژی های فناوری اطلاعات با اهداف کسب و کار و ایجاد ارزش تجاری استفاده شود.

پیشنهاد برای تحقیقات آینده

۱- اندازه گیری و مقایسه ای بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات بین سازمان های ایرانی با سازمان های مشابه خارجی

۲- اندازه گیری بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات با استفاده از سایر مدل های بلوغ

۳- اندازه گیری رابطه بین ساختار سازمانی با بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات

منابع

- Bird, F.(2001) «Good governance: A philosophical of the responsibilities and practices of organizational governors», *Canadian Journal of Administrative Sciences*, Vol.18, No.4, p.298-311.
- Brown, E.A. & Grant G.G.(2005) «Framing the frameworks: A review of IT governance research», *Communications of the Association for Information Systems*, Vol. 15, p.696-712.
- Bryman, A.(2002) *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber ekonomi.
- Dahmström, K.(2000) *Från datainsamling till rapport – att göra en statistisk undersökning*, third edition, Studentlitteratur.
- Damianides, M.(2005) «Sarbanes-Oxley and IT governance: new guidance and IT control and compliance», *IS Management*, Vol. 22, No. 1, p. 77-85.
- Gill, M.(2002) *Corporate Governance after Enron and World Com: Applying Principles of Results-Based Governance*, Proceedings of Insight Conference on Corporate Governance, Calgary, Synergy Associates, Inc.
- Grembergen, V.W., Haes D.S. & Guldentops, E.(2004) *Structures, Processes and Relational Mechanisms for IT Governance*, In Grembergen, V.W. (Ed.), Strategies for Information Technology Governance, Idea Group Publishing.
- Guldentops, E.(2004) *Governing Information Technology through COBIT*, In Grembergen, V.W. (Ed.), Strategies for Information Technology Governance, Idea Group Publishing.
- Gustavsson, B.(2004) *Kunskapande metoder inom samhällsvetenskapen*, Studentlitteratur.
- Haes D.S. & Grembergen, V.W.(2008) *Analysing the Relationship Between IT Governance and Business/IT Alignment Maturity*, Proceedings of the 41st Hawaii International Conference on System Sciences.

۱۲۵..... تحلیل بلوغ حاکمیت فناوری اطلاعات در دو سازمان

- ITGI(2006) *IT Governance Global Status Report – 2006*. IT Governance Institute.
- ITGI(2007) *COBIT 4.1*, IT Governance Institute.
- itSMF(2006) *Frameworks for IT Management*, The IT Service Management Forum.
- itSMF(2007a) *IT Service Management Based on ITIL V3 – A Pocket Guide*, The IT Service Management Forum.
- itSMF(2007 b) *IT Governance based on COBIT 4.0 – A Management Guide*, The IT Service Management Forum.
- Jacobsen, D.I.(2000) *Vad, hur och varför?*, Studentlitteratur.
- Kaarst-Brown, M.L. & Shirley, K.(2005) *IT Governance and Sarbanes-Oxley: The latest sales pitch or real challenges for the IT Function?*, Proceedings of the 38th Hawaii International Conference on System Sciences.
- Korac-Kakabadse, N. & Kakabadse, A.(2001) «IS/IT governance: Need for an integrated model», *Corporate Governance*, Vol.1, No.4, p.9-11.
- Kotler, P.(2002) *Kotlers Marknadsföring – Att skapa, vinna och dominera marknader*, Upplaga 1:2, Liber ekonomi.
- Lee, C-H., Lee, J-H., Park, J-S. & Jeong K-Y.(2008) *A Study of the Causal Relationship between IT Governance Inhibitors and Its Success in Korea Enterprises*, Proceedings of the 41st Hawaii International Conference on System Sciences.
- Mirbaha, Michael(2008) *IT Governance in Financial Services and Manufacturing*, Industrial Information and Control Systems at the Royal Institute of Technology.
- Patton, M.Q.(1988) *Qualitative Evaluations methods*, Sage publications Inc.
- Peterson, R.R.(2004) *Integration Strategies and Tactics for Information Technology Governance*, In Grembergen, V.W. (Ed.), *Strategies for Information Technology Governance*, Idea Group Publishing.

- Ruane, M.J.(2006) *A och O i forskningsmetodik*, Studentlitteratur, Lund.
- Ridley, G., Young, J. & Carroll P.(2004) «COBIT and its Utilization: A framework from the literature», *Proceedings of the 37th Hawaii International Conference on System Sciences*.
- The Swedish Bankers" Association(June 2006) *Banker i Sverige – Faktablad om svensk bankmarknad*.
- Sallé, M.(2004) *IT Service Management and IT Governance: Review, Comparative Analysis and their Impact on Utility Computing*, HP Labs Technical Report HPL-2004-98.
- Simonsson, M. & Johnson, P.(2008) «The IT organization modeling and assessment tool: Correlating IT governance maturity with the effect of IT», *Proceedings of the 41st Hawaii International Conference on System Sciences*.
- Svernlöv, C. & Blomberg, E.B.(2003) *Sarbanes-Oxley Act – USA:s hårla svar på redovisningsskandalerna*, Balans, s.23-28.
- Webb, P., Pollard, C. & Ridley, G.(2006) «Attempting to Define IT Governance: Wisdom or Folly?», *Proceedings of the 39th Hawaii International Conference on System Sciences*.
- Weill, P. & Ross, J.W.(2000) *IT Governance – How Top Performers Manage IT Decision Rights for Superior Results*, Harvard Business School Press.
- Weill, P.(2004) «Don't Just Lead, Govern: How Top-Performing Firms Govern IT», *MIS Quarterly Executive*, Vol. 3, No. 1, p. 1-17.